Postoje žiakov 4. ročníka základných škôl v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove

Attitude of pupils 4th class of primary schools for the physical and sport education

Peter Mesiarik

Fakulta humanitných vied, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Slovenská republika

Abstrakt

V príspevku sú prezentované výsledky výskumu zameraného na zistenie postojov žiakov 4. ročníkov ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove. Výskumný súbor tvorilo 553 žiakov z 8 mestských a 8 vidieckych základných škôl. Ako základný výskumný nástroj bol použitý štandardizovaný postojový dotazník určený pre žiakov 4. stupňa základnej školy. Autor zistil, že u chlapcov a dievčat prevažujú pozitívne a veľmi pozitívne postoje k telesnej a športovej výchove nad postojmi indiferentnými. Žiaci mestských základných škôl mali pozitívnejšie postoje ako žiaci dedinských základných škôl. Najviac indiferentných postojov k telesnej a športovej výchove prejavili žiaci na malotriednych dedinských základných školách, kde sú nevyhovujúce podmienky pre telesnú a športovú výchovu.

Abstract

This paper presents the results of research to determine attitudes of students 4th grades of primary schools in the district Zvolen to physical and sport education. Research set consisted of 553 students from 8 urban and 8 village primary schools. As a basic research tool was a standardized questionnaire designed for attitudinal students first primary school. The authors found that boys and girls more positive and very positive attitudes toward physical and sport education over the indifferent attitudes. Students of urban primary schools had more positive attitudes than students of village primary schools. The most indifferent attitudes toward physical education for pupils showed low-class village primary schools, where are poor conditions for physical and sport education.

Kľúčové slová: postoje, telesná a športová výchova, základná škola.

Keywords: attitudes, physical and sport education, primary school.

ÚVOD

Telesná a športová výchova je svojim zameraním špecifický vyučovací predmet, pretože sa orientuje nielen na telesné, funkčné, pohybové, ale aj na psychické a rozumové zdokonaľovanie žiakov a jedným z jeho hlavných cieľov je okrem iného aj formovať u žiakov pozitívny postoj nielen k tomuto vyučovaciemu predmetu, ale aj k pohybovej aktivite a športu vôbec. Najúčinnjším prostriedkom formovania a upevňovania pozitívneho postoja k telesnej a športovej výchove je kvalitne vedený telovýchovný proces vyznačujúci sa všestrannosťou, primeranou intenzitou, originalnosťou a náležitou emocionálnosťou.

Postoje patria do základného psychického uspošobenia človeka. Človek sa s postojmi nerodí, ale vytvárajú sa na základe životnej skúsenosti. Každý jedinec si systém, alebo štruktúru postojov vytvára sám v sebe v priamej súčinnosti s ľuďmi, spoločnosťou, s jej inštitúciami. Napriek tomu, že postoje sú pomerne ustálené sústavy hodnotenia, predsa sa v živote človeka menia. V telovýchovnom procese zohráva dôležitú úlohu učiteľ telesnej a športovej výchovy, ktorý svojou odbornosťou a prístupom významne ovplyvňuje svojich žiakov k telesnej a športovej výchove ako aj k pohybovej aktivite a športu. Mnohokrát sa stane, že aj menej pohybovo zdatný žiak podá lepší výkon ako jeho technicky lepší spoluhráč. Rozdiel spočíva v postoji, t.j. v snahe, v bojovnosti, v nasadení pri plnení úloh.

Postoje sú v psychológii definované ako relatívne trvalé sústavy pozitívnych, alebo negatívnych hodnotení, emocionálneho cítenia a tendencií konať pre, alebo proti spoločenským objektom. Ako sme už uviedli človek sa s postojmi nerodí – postoje ako také nie sú človeku vrodené. Vytvárajú sa životnou skúsenosťou, počnúc asi tretím - štvrtým rokom života (Kubání, 2004).

Podľa Boroša – Ondříškovéj – Živčicovej (1999) sú postoje pomerne trvalé charakteristiky jednotlivca, ktoré vyjadrujú jeho stanovisko (pozitívne či negatívne) k určitej oblasti skutočnosti, vyjadrujú nielen základnú poznávaciu orientáciu, ale aj hodnotový systém človeka a jeho snahovú zameranosť. V tomto zmysle sú postoje faktorom, ktorý silne ovplyvňuje správanie sa jednotlivca. Objektom postoja môže byť čokoľvek, čo človek registruje, alebo čím sa zaoberá v mysli. Predmety postojov môžu byť konkrétne alebo abstraktné, predmetmi môžu byť neživé veci, osoby alebo celé skupiny.

Nakonečný (1999) hovorí o postojoch ako o hodnotiacich vzťahoch, ktoré zakladajú určitú konatívnu pohotovosť, ktorej realizácia v príslušnom konaní však závisí od situačných podmienok. Políach (2003) uvádza, že postoje významne ovplyvňujú konanie v situáciách každodenného života. Uplatňujú sa všade tam, kde je dôležité a možné slobodné rozhodovanie (napr. nákupy, plánovanie voľného času, riešenie konfliktov ap.). Pojem postoj sa v iných disciplínach (napr. v sociológii, v ekonómii, v politológii) používa aj v širšom slova zmysle ako charakteristika celých skupín ľudí (napr. voličské postoje, zákaznícke postoje). Postoje sú taktiež v mnohom blízke osobným hodnotám a súvisia aj s vedomosťami, skúsenosťami a motiváciou.

Postoj je podľa Hartla (2004) hodnotiaci vzťah vyjadrený sklonom reagovať ustáleným spôsobom na predmety, osoby, situácie a na seba samého. Predurčujú poznanie, chápanie, myslenie a cítenie. Podobne podľa Kosovej – Kasáčovej (2009) je postoj vzťah k niečomu. Ide o relatívne ustálené tendencie kladne, či záporne reagovať na určité podnety. Vopred určuje naše správanie v situácii, obsahuje emotívne, hodnotiace aspekty, kognitívnu zložku a konatívnu - je pripravený konať. Podľa Bartíka (2007a) jeden z kľúčových výchovných cieľov povinného vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova v novej koncepcii je formovanie vzťahu a reálneho aktívneho postoja žiakov k telesnej a športovej výchove a k vlastnému zdraviu. S jeho plnením sa má začínať od prvých hodín telesnej a športovej výchovy už na 1. stupni základnej školy. Práve zanedbávanie a nevyužívanie emocionálnych a racionálnych komponentov tvoriacich nevyhnutnú podmienku pri napĺňaní tohto cieľa na 1. stupni ZŠ zapríčiňuje vo vyšších ročníkoch postupné oslabenie záujmu žiakov o pohyb i telesnú výchovu. V priebehu rastu mladého jedinca zohráva významnú úlohu sociálny vývoj a zmeny v sebahodnotení. Preto je veľmi dôležité, aby si učitelia telesnej a športovej výchovy i športoví tréneri uvedomili, že športové a pohybové skúsenosti získané v období puberty, predovšetkým do 12. roku, môžu významne ovplyvniť postoje, ktoré mladý človek zaujme k pohybovej aktivite a športu vôbec (Dobrá, 2006).

Problematikou zisťovania postojov žiakov k telesnej výchove na základných a stredných školách sa v minulosti zaoberali napr. Antala – Dorošová (1996), Görner – Starší (2001), Bartík (2005, 2006, 2007a, 2007b, 2009a, 2009b), Bartík – Mesiarič (2009, 2011), Ludvíková (2010a, 2010b, 2010c), Mesiarič (2009, 2010, 2011), Michal – Kollár – Kružliak (2010) a Palička (2011a, 2011b). V Českej republike to boli napr. Rýgl (2003a, 2003b), v Českej republike a v Poľsku Górna (1997, 1998), Subramanian – Silverman (2007) na školách v USA, Stelzer – Ernest – Fenster – Langford (2004) na školách v Anglicku, Českej republike Rakúsku a USA. Postojmi študentov na slovenských vysokých školách sa zaoberal Šikula (1992), Michal (2002) a Pistlová – Sedláček (2008), na vysokých školách Sekot (2007b). U dospeléj populácie v Českej republike napr. Zich – Ungr (1995) a Sekot (2007a).

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy je umožniť žiakom osvojiť si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti na primeranej úrovni, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na záujmy žiakov, ich predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

V súčasnej dobe sa v slovenskom školstve v duchu jeho reformy a v zmysle školského zákona č. 245/2008 uplatňuje dvojúrovňový participatívny model kurikula. Na štátnej úrovni je to tzv. štátne kurikulum obsiahnuté v štátnom vzdelávacom programe a na úrovni školy je to školské kurikulum rozpracované vo vlastnom školskom vzdelávacom programe.

Podľa Mikuša – Bečákovej – Modráka (2008) sa v oblasti kurikula pre základné a stredné školy uplatňuje dvojúrovňový participatívny model a to štátne kurikulum (Štátny vzdelávací program) a školské kurikulum (školské vzdelávacie programy). Zdôrazňujú zmenu hierarchie zložiek učiva k vytváraniu hodnôt, postojov,

schopností, zručností a vedomostí. Ďalej uvádzajú nové trendy v riadení telovýchovného procesu na školách: od vyučovania k učeniu sa; od pasivity žiaka k aktivite, tvorivosti a prežívaniu; od autoritárstva a dogmatizmu k humanizácii vyučovania; od učiteľa ako neomylnnej autority k učiteľovi – poradcovi; od orientácie na priemerného žiaka k diferencovanému a individuálnemu prístupu k žiakovi; od hromadnej práce žiakov k práci skupinovej; od dôrazu na obsah učiva k dôrazu na celý vyučovací proces.

Vyučovací predmet telesná a športová výchova by sa mala podieľať najmä na rozvíjaní pohybových, kognitívnych, komunikatívnych, učebných, interpersonálnych a postojových predmetových kompetencií (Bebčáková et al., 2009). Rozvíjanie postojových kompetencií by malo byť zamerané najmä na to, aby žiak mal zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, dokázal zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, aby uznal kvality súpera, dodržiaval princípy fair-play, zapájal sa do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity, využíval poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

Na druhej strane súhlasíme s Hercigom (2009), ktorý zdôrazňuje, že telesná výchova bola a mnohokrát stále je na okraji záujmu verejnosti i pedagogického zboru a vedenia škôl, je potrebné implementáciu telesnej a športovej výchovy do školských vzdelávacích programov podporovať. Z jeho pohľadu je dôležitá podpora a realizácia didaktického procesu a podpora monitoringu a diagnostiky, čo je aj cieľom našej práce.

METODIKA

Výskumný súbor tvorili žiaci 4. ročníkov všetkých šestnástich základných škôl v okrese Zvolen. Celkove bolo do výskumu zapojených 8 mestských a 8 vidieckych základných škôl. Celkový počet respondentov bol 553 (Tabuľka 1) a upotrebitelnosť dotazníkov bola 95,34 %. Všetkých 8 mestských základných škôl bolo plneorganizovaných. Z ôsmich vidieckych základných škôl bolo 5 plneorganizovaných a 3 boli organizované iba pre 1. stupeň (malotriedne). Výskum sme realizovali v šk. roku 2011/2012 v mesiaci február 2012.

Tabuľka 1 – Zloženie výskumnej vzorky žiakov

Pohlavie žiakov	Mestské ZŠ	Vidiecke ZŠ		Spolu
		Plneorganizované	Malotriedne	
Chlapci	217 51,06 %	51 51,51 %	17 58,62 %	285 50,77 %
Dievčatá	208 48,94 %	48 48,49 %	12 41,38 %	268 49,23 %
Spolu	425 76,85 %	99 17,90 %	29 5,25 %	553 100 %

Výber metód v danom výskume sme sa snažili vykonať tak, aby nám jednotlivé použité metódy poskytli podľa možnosti čo najviac kvalitných údajov pre analýzu daného problému a komparáciu výsledkov s inými výskumnými prácami v predmetnej oblasti skúmania. Pri použití výskumných metód vo výskume sme sa pridržali zásad a odporúčaní, ktoré uvádzajú Starší - Görner (1995), Katuščák (1998), Švec et al. (1998), Starší (1999), Sivák et al. (2000), Görner – Starší (2001), László (2003) a Mikuš - Bebcáková et al. (2004).

Hlavnou výskumnou metódou pri získavaní faktografického materiálu bol štandardizovaný postojový dotazník určený pre žiakov 4. ročníkov základných škôl podľa Sivák – Kršjaková - Sokol (2001), ale autori ho odporúčajú použiť aj žiakom nižších ročníkov ZŠ (Príloha). Uvedený dotazník je rozdelený na tri dimenzie, kde každá obsahuje šesť položiek – výrokov (otázok), ktoré monitorujú kognitívnu, emotívnu a konatívnu zložku postoja. Žiaci vyjadrovali svoje stanovisko ku každej položke.

Kvalita celkového postoja sa vyjadruje nasledovne:

0 – 7 bodov	veľmi negatívny postoj
8 – 14 bodov	negatívny postoj
15 – 22 bodov	indiferentný postoj
23 – 28 bodov	pozitívny postoj
29 – 36 bodov	veľmi pozitívny postoj

K jednotlivým zložkám postoja (kognitívna, emotívna, konatívna) je hodnotenie postoja nasledovné:

0 – 2 body	veľmi negatívny postoj
3 – 5 bodov	negatívny postoj
6 – 7 bodov	indiferentný postoj
8 – 9 bodov	pozitívny postoj
10 – 12 bodov	veľmi pozitívny postoj

Pri hodnotení orientácie a úrovne postojov k telesnej a športovej výchove sme kvalitu úrovne postojov vyjadrili v bodoch. V prvej etape vyhodnocovania a spracovania faktografického materiálu sme využili najmä základné matematicko - štatistické metódy, sumarizáciu údajov, aritmetický priemer, percentuálne výpočty a vyjadrenia, maximálna hodnota, minimálna hodnota, ai.

Pri interpretácii výsledkov výskumu sme použili tabuľky a grafy vo forme obrázkov. Pri vyhodnocovaní údajov získaných štatistickým spracovaním a v rámci vyhodnotenia kvalitatívnych údajov sme použili analyticko-syntetické a indukčno-deduktívne metódy – analýzu, syntézu, indukciu, dedukciu a porovnávanie (komparáciu).

VÝSLEDKY

Výsledky výskumu a prehľad o orientácii postojov žiakov 4. ročníkov k telesnej a športovej výchove na mestských (8) a vidieckych (8) základných školách v Okrese Zvolen pre lepšiu prehľadnosť uvádzame v Tabuľke 2 a na Obrázku 1.

Tabuľka 2 – Postoje žiakov 4. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove

Postoj	Mestské ZŠ (8)		Vidiecke ZŠ (8)				Spolu (všetky ZŠ)	
			Plneorganizované (5)		Malotriedne (3)			
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Veľmi pozitívny	143	33,65 %	30	30,30 %	5	17,24 %	178	32,19 %
Pozitívny	216	50,82 %	50	50,50 %	9	31,03 %	275	49,74 %
Indiferentný	59	13,89 %	19	19,20 %	13	44,84 %	91	16,45 %
Negatívny	5	1,17 %	-	-	2	6,89 %	7	1,26 %
Veľmi negatívny	2	0,47 %	-	-	-	-	2	0,36 %
Spolu	425	100 %	99	100 %	29	100 %	553	100 %

Obrázok 1 – Postoje žiakov 4. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove

Z 553 respondentov (285 chlapcov a 268 dievčat) 4. ročníkov šestnástich základných škôl v okrese Zvolen prejavilo k telesnej a športovej výchove veľmi pozitívny postoj 178 resp ondentov – 32,19 % a pozitívny postoj 275 respondentov – 49,74 %, čo predstavuje spolu 453 respondentov – 81,93 %. Indiferentný postoj prejavilo iba 91 respondentov – 16,45 %.Negatívny postoj prejavilo iba 7 respondentov – 1,26 % a veľmi negatívny postoj iba 2 respondenti – 0,36 %, čo sú zanedbateľné počty žiakov.

Pri porovnaní výsledkov mestských ZŠ s vidieckymi ZŠ v okrese Zvolen (Tabuľka 2) môžeme vidieť rozdiely v orientácii postojov k telesnej a športovej výchove. Najviac pozitívnych a veľmi pozitívnych postojov prejavili žiaci na mestských ZŠ – 84,47 %, čo je o 3,67 % menej ako žiaci na vidieckych plneorganizovaných ZŠ – 80,80 % a naopak najmenej žiakov prejavilo pozitívne a veľmi pozitívne postoje na vidieckych malotriednych ZŠ – 48,27 %. Znepokojujúce je zistenie na vidieckych malotriednych ZŠ, kde žiaci 4. ročníkov prejavili až 44,84 indiferentných postojov a 6,89 % negatívnych postojov. Príčinou týchto výsledkov na malotriednych ZŠ je najmä to, že všetky tri takéto ZŠ mali nedostatočné materiálne a priestorové vybavenie pre realizáciu telesnej a športovej výchovy. Ani jedna z týchto škôl nedisponovala telocvičnou a dostatočne priestranými vonkajšími ihriskami a telesná a športová výchova a športové záujmové krúžky sa realizovali vo väčších upravených učebniach, na chodbách škôl a od jari do jesene aj v prírodnom prostredí.

U samostatných skupín chlapcov a dievčat 4. ročníkov sme dosiahli obdobné výsledky ako u všetkých žiakov a uvádzame ich v Tabuľke 3 (chlapci) a v Tabuľke 4 (dievčatá).

Tabuľka 3 – Postoje chlapcov 4. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove

Postoj	Mestské ZŠ (8)		Vidiecke ZŠ (8)				Spolu (všetky ZŠ)	
			Plneorganizované (5)		Malotriedne (3)			
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Veľmi pozitívny	84	38,70 %	16	31,37 %	3	17,65 %	103	36,14 %
Pozitívny	109	50,25 %	27	52,94 %	4	23,53 %	140	49,13 %
Indiferentný	23	10,59 %	8	15,69 %	8	47,06 %	39	13,68 %
Negatívny	1	0,46 %	-	-	2	11,76 %	3	1,05 %
Veľmi negatívny	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	217	100 %	51	100 %	17	100 %	285	100 %

Tabuľka 4 – *Postoje dievčat 4. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove*

Postoj	Mestské ZŠ (8)		Vdiecké ZŠ (8)				Spolu (všetky ZŠ)	
			Plneorganizované (5)		Malotriedne (3)			
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Veľmi pozitívny	58	27,89 %	14	29,16 %	2	16,68 %	74	27,61 %
Pozitívny	103	49,52 %	23	47,91 %	5	41,66 %	131	48,89 %
Indiferentný	41	19,71 %	11	22,93 %	5	41,66 %	57	21,27 %
Negatívny	4	1,62 %	-	-	-	-	4	1,49 %
Veľmi negatívny	2	0,96 %	-	-	-	-	2	0,74 %
Spolu	208	100 %	48	100 %	12	100 %	268	100 %

Porovnaním výsledkov uvedených v Tabuľke 3 (chlapci) a v Tabuľke 4 (dievčatá) môžeme vidieť, že chlapci mestských (88,95 %) a vidieckych (84,31 %) ZŠ mali viac veľmi pozitívnych a pozitívnych postojov ako dievčatá na mestských (77,41 %) a vidieckych ZŠ (73,32). Naopak na malotriednych vidieckych ZŠ mali viac veľmi pozitívnych a pozitívnych postojov dievčatá (58,34 %) ako chlapci (41,18 %).

Poznávacia, emotívna a konatívna zložka postoja

Pri skúmaní jednotlivých dimenzií postoja sme u žiakov 4. ročníkov ZŠ v okrese Zvolen zistili v poznávacej, emotívnej a konatívnej zložke postoja prevahu pozitívnych a veľmi pozitívnych postojov nad postojmi indiferentnými a zanedbateľné množstvo negatívnych a veľmi negatívnych postojov k telesnej a športovej výchove, ktoré prezentujeme v Tabuľke 5.

Tabuľka 5 – *Porovnanie kvality postojov žiakov (chlapcov a dievčat) 4. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ v okrese Zvolen (vrátane malotriednych ZŠ) k telesnej a športovej výchove – poznávacia, emotívna a konatívna zložka postoja*

Postoj žiakov	Mestské ZŠ						Dedinské ZŠ					
	Pozn. zlož.		Emot. zlož.		Kon. zlož.		Pozn. zlož.		Emot. zlož.		Kon. zlož.	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
VP	138	32,47	174	40,96	134	31,53	40	31,25	37	28,90	42	32,81
P	200	47,07	176	41,41	198	46,59	59	46,09	60	46,89	59	46,09
I	68	16,00	54	12,70	63	14,82	26	20,32	27	21,09	26	20,32
N	16	3,76	18	4,23	23	5,41	1	0,78	3	2,34	1	0,78
VN	3	0,70	3	0,70	7	1,65	2	1,56	1	0,78	-	-
Spolu	425	100	425	100	425	100	128	100	128	100	128	100

Na mestských ZŠ mali žiaci najviac indiferentných postojov (16 %) v poznávacej zložke postoja. Na vidieckych ZŠ mali najviac indiferentných postojov žiaci v emotívnej zložke postoja (21,09 %), avšak iba o niečo menej mali zhodne v poznávacej a konatívnej zložke postoja (20,32 %). Učitelia telesnej a športovej výchovy na mestských ZŠ by sa mali zamerať počas vyučovania okrem rozvíjania emotívnej a konatívnej zložky postoja aj na poznávaciu zložku postoja a viac so žiakmi komunikovať a vysvetľovať im dôležitosť, obsah a význam cvičení. Na vidieckych ZŠ sú u žiakov rezervy vo všetkých troch zložkách postoja a preto by sa učitelia na predmete telesná a športová výchova mali zamerať okrem rozvoja konatívnej zložky postoja (ako učitelia na mestských ZŠ) aj na rozvoj emotívnej a kognitívnej zložky postoja. To znamená, že by mali vyberať pre žiakov také cvičenia, pohybové a športové aktivity, ktoré by ich viac oslovili a zaujali a vykonávali ich s radosťou. Dôležité je aj modernizovať obsah vyučovania podľa záujmov žiakov a používať širšie spektrum foriem a metód práce. V Tabuľke 6 prinášame výsledky chlapcov a dievčat 4. ročníkov mestských ZŠ a v Tabuľke 7 výsledky chlapcov a dievčat 4. ročníkov vidieckych ZŠ v konatívnej, emotívnej a kognitívnej zložke postoja.

Tabuľka 6 – Kognitívna, emotívna a konatívna zložka postoja k telesnej a športovej výchove u žiakov 4. ročníkov mestských ZŠ v okrese Zvolen

Postoj žiakov	Chlapci a dievčatá 4. ročníkov mestských ZŠ v okrese Zvolen (8ZŠ)					
	Chlapci (217)			Dievčatá (208)		
	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka
	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %
Veľmi poz.	81 37,32 %	105 48,40 %	71 32,72 %	57 27,40 %	69 33,17 %	63 30,29 %
Pozitívny	102 47,02 %	84 28,70 %	103 47,47 %	98 47,13 %	92 44,24 %	95 45,67 %
Indiferentný	25 11,52 %	21 9,67 %	38 17,51 %	43 20,67 %	33 15,86 %	34 16,35 %
Negatívny	8 3,68 %	7 3,23 %	5 2,30 %	8 3,84 %	11 5,29 %	12 5,77 %
Veľmi neg.	1 0,46 %	-	-	2 0,96 %	3 1,44 %	4 1,62 %
Spolu	217	217	217	208	208	208

Tabuľka 7 – Kognitívna, emotívna a konatívna zložka postoja k telesnej a športovej výchove žiakov 4. ročníkov vidieckych ZŠ v okrese Zvolen

Postoj žiakov	Chlapci a dievčatá 4. ročníkov vidieckych ZŠ (5 ZŠ)					
	chlapci			dievčatá		
	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka
	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %
Veľmi poz.	20 39,22 %	16 31,37 %	19 37,25 %	15 31,25 %	15 31,25 %	13 27,08 %
Pozitívny	23 45,10 %	28 54,90 %	25 49,02 %	24 50,00 %	22 45,84 %	22 45,84 %
Indiferentný	8 15,68 %	7 13,73 %	7 13,73 %	9 18,75 %	11 22,91 %	13 27,08 %
Negatívny	-	-	-	-	-	-
Veľmi neg.	-	-	-	-	-	-
Spolu	51	51	51	48	48	48

Na základe analýzy výsledkov uvedených v Tabuľke 6 môžeme povedať, že chlapci na mestských ZŠ majú najviac indiferentných postojov v konatívnej zložke postoja, dievčatá zas v kognitívnej zložke postoja. Na základe analýzy výsledkov prezentovaných v Tabuľke 7 môžeme povedať, že chlapci na vidieckych ZŠ majú najviac indiferentných postojov v kognitívnej (poznávacej) zložke postoja, dievčatá zas v konatívnej zložke postoja.

Dievčatá zaostávajú za chlapcami na mestských aj vidieckych ZŠ najmä v emotívnej a konatívnej zložke postoja, čo znamená, že učitelia v telesnej a športovej výchove by sa mali zamerať u dievčat na výber vhodnejších cvičení, pohybových aktivít a športov, ktoré by ich zaujali, viac motivovali a mali z nich pozitívnejšie pocity. Rezervy sú však aj u skupiny chlapcov a priestor na skvalitňovanie hodín telesnej a športovej výchovy je aj u tejto skupiny žiakov. Keďže na 1. stupni ZŠ, kde patria aj žiaci 4. ročníka je koedukovaná výuka o to je táto úloha pre učiteľov náročnejšia a zložitejšia.

V Tabuľke 8 prinášame výsledky na malotriedných vidieckych ZŠ, kde dievčatá mali viac indiferentných postojov vo všetkých troch zložkách postoja ako chlapci.

Tabuľka 8 – Kognitívna, emotívna a konatívna zložka postoja k telesnej a športovej výchove žiakov 4. ročníkov vidieckych malotriednych ZŠ v okrese Zvolen

Postoj žiakov	Chlapci a dievčatá 4. ročníkov malotriednych vidieckych ZŠ (3)					
	Chlapci			Dievčatá		
	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka	kognitívna zložka	emotívna zložka	konatívna zložka
	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %	Počet %
Veľmi poz.	4 23,53 %	3 17,65 %	3 17,65 %	1 8,33 %	3 25,00 %	5 41,67 %
Pozitívny	6 35,30 %	7 41,18 %	7 41,18 %	6 50,00 %	3 25,00 %	5 41,67 %
Indiferentný	5 29,41 %	4 23,53 %	4 23,53 %	4 33,34 %	5 41,67 %	2 16,66 %
Negatívny	1 5,88 %	2 11,76 %	2 11,76 %	-	1 8,33 %	-
Veľmi neg.	1 5,88 %	1 5,88 %	1 5,88 %	1 8,33 %	-	-
Spolu	17	17	17	12	12	12

Chlapci podobne ako dievčatá z malotriednych ZŠ v okrese Zvolen zaostávajú vo všetkých troch zložkách postoja za žiakmi plneorganizovaných vidieckych a mestských ZŠ a prejavili najviac indiferentných postojov vo všetkých troch zložkách postoja. U dievčat a chlapcov na malotriednych ZŠ je potrebné, aby sa učitelia, ktorí vyučujú TŠV zamerali na všetky tri zložky postoja. U dievčat je potrebné sa zamerať najmä na emotívnu zložku postoja a u chlapcov najmä na kognitívnu zložku postoja, kde tieto skupiny žiakov prejavil najviac indiferentných postojov.

DISKUSIA

U žiakov 4. ročníka základných škôl v okrese Zvolen sme zistili prevahu veľmi pozitívnych a pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove nad postojmi indiferentnými a postojmi negatívnymi. Podobné výsledky zistil u žiakov 1. stupňa na ZŠ v rôznych častiach Slovenska vo svojich výskumoch aj Bartík (2006, 2007a, 2009b), keď v realizovanom výskume napr. v roku 2006 veľmi pozitívny a pozitívny postoj k TV vyjadrilo 72,35 % žiakov, indiferentný postoj zaujalo 26,4 % žiakov a negatívny postoj prezentovalo iba 1,17 % žiakov. Prevahu pozitívnych postojov nad postojmi indiferentným a postojmi negatívnymi zistili na 2. stupni základných škôl v rôznych častiach Slovenska Bartík – Mesiarik (2011), Ludvíková (2010a, 2010b, 2010c), Mesiarik (2010, 2011) a Palička (2011a, 2011b).

Ďalšie výskumy, ktoré sme uviedli v tejto práci Rýgl (2003a), Bartík (2005, 2006, 2007 b, 2007 c, 2009), Vladovičová – Novotná (2005), Bartík – Mesiarik (2009) a Mesiarik (2009) poukázali všeobecne u chlapcov a dievčat na druhom stupni základných škôl už aj na nárast indiferentných postojov k telesnej a športovej výchove. Na niektorých školách v rámci vykonaných výskumov bola zistená u žiakov prevaha indiferentných postojov nad postojmi pozitívnymi. Bartík – Mesiarik (2009) a Mesiarik (2009) zistili u žiakov 2. stupňa základných školy prevahu indiferentných postojov nad postojmi pozitívnymi.

Výsledky výskumov mnohých autorov taktiež hovoria o tom, že deti z 1. stupňa základných škôl vykazujú pozitívnejšie postoje ako deti na 2. stupni, čo pripisujeme najmä tomu, že u detí na 1. stupni sa ešte prejavuje prirodzená hravosť a na druhej strane deti na druhom stupni majú širšie spektrum možností využitia voľného času najmä pasívnymi aktivitami (počítač, počítačové hry, komunikácia prostredníctvom internetu, mobil, chatovanie, SMS-kovanie).

Z hľadiska vplyvu pohlavia na kvalitu a orientáciu postojov k telesnej a športovej výchove sme zistili, že chlapci na ZŠ v okrese Zvolen prejavili v postojovom dotazníku pozitívnejšie postoje k telesnej a športovej výchove ako dievčatá. Väčšina výsledkov výskumov taktiež hovorí o pozitívnejších postojoch k telesnej a športovej výchove u chlapcov v porovnaní s dievčatami. Vo svojich výskumoch to zistili aj Bartík (2006, 2007a, 2007b, 2009a, 2009b), keď napríklad v realizovanom výskume v r. 2006 79,22 % chlapcov vyjadrilo pozitívny postoj k školskej TV a športu, zatiaľ čo dievčatá iba v 66,66 %. Uvedené výsledky potvrdzujú aj výskumy autorov Bartík – Mesiarik (2009, 2011), Ludvíková (2010a, 2010b, 2010c), Mesiarik (2009, 2010,

2011) a Palička (2011a, 2011b).

V súlade s inými autormi zastávame názor, že prevaha pozitívnejších postojov u chlapcov je podmienená najmä širšou a rozmanitejšou ponukou pohybových a športových aktivít ako na hodinách telesnej a športovej výchovy, tak aj v záujmovej školskej telesnej výchove a v športe na ZŠ v okrese Zvolen, ako zistil napr. aj Mesiarik (2010). Rodová rozdielnosť postojov k telesnej a športovej výchove je určená najmä historickým vývojom športu v spoločnosti, keď šport už v starom Grécku bol určený iba pre mužov a až v neskoršom vývoji spoločnosti sa šport dostáva aj medzi ženy. Výraznejšie zapojenie ženského pohlavia do pohybových a športových aktivít môžeme vidieť až v 20. storočí, najmä v jeho poslednej tretine. V súčasnej dobe môžeme vidieť súťaže ženského pohlavia aj v športoch donedávna určených výhradne iba pre mužov ako je napríklad futbal, či ľadový hokej.

Podľa Šimoneka (2010) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pri predkladaní nového Školského zákona (Zákon o výchove a vzdelávaní č. 245/2008), ktorý dnes už platí štvrtý rok, proklamovalo, že v tomto záväznom školskom dokumente podporilo oblasť Zdravie a pohyb tým spôsobom, že popri 2 povinných hodinách telesnej a športovej výchovy zaviedlo možnosť ďalších hodín TŠV v rámci školského vzdelávacieho programu. Výsledky prieskumu však nepotvrdili túto skutočnosť a až 83,33 % škôl v mestách a 88,24 % škôl na vidieku nezvýšilo popri povinných 2 hodinách počet hodín TŠV. Iba niečo vyše 16 % mestských a necelých 12 % vidieckych škôl využilo túto možnosť a pridalo 1 hodinu TŠV za týždeň.

Povinná školská telesná a športová výchova v súčasnom rozsahu týždenného (na väčšine škôl 2 hodiny týždenne), mesačného, či ročného počtu hodín je nedostatočná a preto vo vytváraní pozitívnych postojov k školskej telesnej výchove a športu, ale aj k pohybu a športu ako celoživotnej aktivite vôbec má nezastupiteľnú úlohu okrem iných činností a aktivít aj nepovinná, či záujmová školská telesná výchova a šport. Dve vyučovacie hodiny týždenne v povinnej školskej telesnej a športovej výchove na väčšine základných škôl predstavujú iba 90 minút hrubého času pre pohyb detí, čo je v týždennom programe detí žiaľstne málo. Práve záujmová školská telesná výchova a šport otvára pre dorastajúcu a dospelávajúcu mládež podstatne širšie možnosti ich pohybového a športového využitia, aktívneho a zmysluplného využitia voľného času.

K vytváraniu pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove a k skvalitneniu realizácie záujmovej školskej telesnej výchovy a športu by pomohlo podľa nášho názoru v súlade s odporúčaním Majerského et al. (2006) zavedenie do povinného úväzku učiteľa povinnej telesnej a športovej výchovy aj určitý počet hodín záujmovej telovýchovnej a športovej činnosti. Tak je to napríklad vo Francúzsku uvádza Sýkora (1995). Týmto krokom by sa nielen zvýšila úroveň športových záujmových krúžkov, ale súčasne by sa vytvoril v učiteľskej profesii priestor pre uplatnenie a realizáciu ďalších absolventov telovýchovného vysokoškolského štúdia v praxi. Zvýšila by sa aj kvalifikovanosť zamestnancov, prípadne učiteľov telesnej a športovej výchovy by mohli získať ďalší čiastočný úväzok a nemuseli by z existenčných dôvodov hľadať doplnkové zamestnanie v inej spoločenskej oblasti. Toto doplnkové zamestnanie mnohokrát nemá nič spoločné s telesnou výchovou a športom (podnikanie, poisťovníctvo, ale v mnohých prípadoch aj manuálna a fyzicky náročná práca). Školská telesná výchova a šport by mali podobne ako vo Francúzsku ako uvádza Sýkora (1995) tvoriť podľa nášho názoru aj na Slovensku dve vzájomne úzko súvisiace súčasti pôsobenia na výchovu, vzdelávanie a vývin žiakov. Sú to telesná a športová výchova ako povinný vyučovací predmet a záujmová športová činnosť žiakov na školách.

Zvyšujú sa aj nároky na učiteľov telesnej a športovej, ktorí by mali vo väčšej miere uplatňovať individuálny prístup, ovplyvňovať záujem žiakov o svoje zdravie, správne ich motivovať a viesť k individuálnej pohybovej aktivite mimo školy. Prioritou sa stáva vysoká profesionalita a osobný príklad. Zvýrazňuje sa požiadavka, aby telovýchovný pedagóg bol mládeži po celý svoj život vzorom, a to svojim výzorom, správaním a spôsobom života, čo robí túto profesiu veľmi náročnou.

Učiteľ v súlade so Štátnym vzdelávacím programom a najmä so Školským vzdelávacím programom školy, na ktorej vyučuje by si mal možnosť vybrať na hodinách telesnej a športovej výchovy také pohybové a športové aktivity, ktoré by boli v súlade so záujmom väčšiny žiakov, objektovým a materiálovým vybavením školy, klimatickými podmienkami, skúsenosťami učiteľa a pod.

ZÁVERY

1. Zistili sme, že u žiakov 4. ročníkov na základných školách v okrese Zvolen prevažujú prevažne pozitívne (49,74 %) a veľmi pozitívne postoje (32,19 %) k telesnej a športovej výchove nad postojmi indiferentnými (16,45 %). Negatívne postoje (1,26 %) a veľmi negatívne postoje (0,36 %) žiaci prejavili iba ojedinele.

2. Znepokojujúce je zistenie na vidieckych malotriednych základných školách v okrese Zvolen, kde žiaci ročníkov prejavili iba 17,24 % pozitívnych a 31,03 veľmi pozitívnych postojov a až 44,84 indierentných postojov a 6,89 % negatívnych postojov k telesnej a športovej výchove.
3. Žiaci mestských ZŠ v okrese Zvolen (84,47 %) prejavili o 3,67 % viac pozitívnych a veľmi pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove ako žiaci vidieckych ZŠ (80,80 %)
4. Chlapci na mestských (88,95 %) a vidieckych (84,31 %) ZŠ v okrese Zvolen mali viac veľmi pozitívnych a pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove ako dievčatá na mestských (77,41 %) a vidieckych ZŠ (73,32).

Uvedený výskum s touto tematikou by bolo vhodné do budúcnosti realizovať aj v iných okresoch a častiach Slovenska a zmapovať situáciu na väčšom území.

I keď výsledky výskumu nemôžeme zovšeobecňovať pre potreby praxe odporúčame:

1. Skvalitniť výchovno – vzdelávací proces v telesnej a športovej výchove, zavádzať netradičné a menej rozšírené pohybové a športové aktivity, modernizovať obsah vyučovania, formy a metódy práce. V ďalšom období je dôležité zlepšiť aj priestorové a materiálne vybavenie škôl najmä na vidieckych malotriednych ZŠ. Toto vybavenie uvedených škôl pre potreby telesnej a športovej výchovy je na nedostatočnej úrovni.
2. Zvýšiť časovú dotáciu vo všetkých ročníkoch na základných školách a stredných školách v rámci Rámcových učebných plánov Štátneho vzdelávacieho programu na minimálne 3 hodiny povinnej telesnej a športovej výchovy týždenne.
3. Motivovať žiakov školy k pravidelnému pohybu a športovaniu zaraďovaním ich obľúbených pohybových a športových aktivít do obligatórnych a fakultatívnych foriem školskej telesnej výchovy a športu. Z uvedeného dôvodu taktiež odporúčame učiteľom telesnej a športovej výchovy pravidelne zisťovať štruktúru týchto športových a pohybových záujmov u žiakov.
4. Vzhľadom k poklesu pozitívnych postojov k školskej telesnej výchove a športu najmä u žiakov vyšších ročníkov ZŠ snažiť sa viac zapojiť školskú mládež do pohybových a športových aktivít prostredníctvom športových krúžkov a súťaží na školách. Zvýšiť ponuku takýchto záujmových krúžkov najmä pre dievčatá a žiakov vyšších ročníkov na 2. stupni základných škôl.
5. Pre porovnateľnosť výskumov v rôznych častiach Slovenska odporúčame pri výskume postojov žiakov k telesnej a športovej výchove používať štandardizované postojové dotazníky.
6. Pri príprave budúcich učiteľov telesnej a športovej výchovy na vysokých školách odporúčame väčšiu hodinovú dotáciu netradičných športov a pohybových aktivít.

Literatúra

- ANTALA, B. – DOROŠOVÁ, S. 1996. Postoje žiakov pohybovo podpriemerných a pohybovo na priemerných ku školskej telesnej výchove. *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 1996, roč. 6, č. 4., s. 8 – 10.
- BARTÍK, P. 2005. Postoje žiakov 2. stupňa základnej školy k telesnej výchove. In *Acta universitatis Matthaei Belii, Zborník vedeckovýskumných prác*, č. 9. Banská Bystrica: UMB, 2005, ISBN 80-8083-161-0, s. 158 - 164.
- BARTÍK, P. 2006. Postoje žiakov 1. stupňa ZŠ k Telesnej výchove a pohybovým aktivitám v regióne Čadca. In *Sborník referátů z 6. Mezinárodního vědeckého semináře „Efekty pohybového zatížení v edukačním prostředí tělesné výchovy a sportu“*. Olomouc: FTK UP, 2006. ISBN 80-244-1366-3, s. 46.
- BARTÍK, P. 2007a. Postoje žiakov k telesnej výchove na 1. stupni ZŠ na vybraných školách v Banskej Bystrici. In *Telovýchovný proces na školách, Recenzovaný zborník vedecko - výskumných prác*. Banská Bystrica: PF UMB v spolupráci s klubom TV UMB a Regionálnej pobočky SVSTV a Š v Banskej Bystrici, 2007a. ISBN 978-80-8083-501-9, s. 46-56.
- BARTÍK, P. 2007b. Postoje žiakov 5. a 9. ročníkov na vybraných ZŠ k telesnej výchove. In *Optimální působení tělesné zátěže a výživy 2007 s podtitulem Kinantropologické dny MUDr. V. Soukka, Sborník příspěvku ze XVI. Ročníku interdisciplinární konference s mezinárodní účastí*. Hradec Králové: PF UHK, 2007b. ISBN 978-80-7041-513-9, s. 210 - 216.
- BARTÍK, P. 2009a. Postoje žiakov základných škôl k telesnej výchove. In *Exercitatio corporalis – motus salus*. Banská Bystrica: FHV UMB, KTVaŠ, Vedecká spoločnosť pre TV a šport, 2009a. ISSN 1337-7310, s. 153 – 159.

- BARTÍK, P. 2009b. *Postoje žiakov základných škôl k telesnej výchove a športu a úroveň ich teoretických vedomostí z telesnej výchovy v intenciách vzdelávacieho štandardu*. Banská Bystrica: FHV UMB Banská Bystrica, 2009b. 132 s. ISBN 978-80-8083-764-8.
- BARTÍK, P., MESIARIK, P. 2009. Postoje žiakov deviateho ročníka základných škôl v stredoslovenskom regióne k školskej telesnej výchove a športu. In *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 2009, roč. 19, č. 1, s. 7-9.
- BARTÍK, P., MESIARIK, P. 2011. Vplyv záujmovej školskej telesnej výchovy a športu na formovanie pozitívnych postojov žiakov k pohybovým aktivitám. In *Exercitatio corporis - motus - salus = Slovak journal of sports sciences: slovenský časopis o vedách o športe*. Banská Bystrica: FHV UMB, 2011. ISSN 1337-7310, roč. 3, č. 1, s. 97-104.
- BEBČÁKOVÁ, V. et al. 2009. Učebné osnovy z predmetu Telesná a športová výchova pre ISCED 2. In *Športový edukátor*, Nitra: KTVŠ PF Univerzita Konštantína Filozofa. ISSN 1337-7809, 2009, roč. II., č. 1, s. 4-28.
- BOROŠ, J., ONDRIŠKOVÁ, E., ŽIVČICOVÁ, E. 1999. *Psychológia*. Bratislava: Iris, 1999. 270 s. ISBN 80-88778-87-5.
- DOBRÝ, L. 2006. Souvislosti výkonu s duševním růstem mladých sportovců. In *Tělesná výchova a sport mládeže*. ISSN 0323-0449, 2006, roč. 72, č. 2, s. 18-24.
- GÓRNA, K. 1997. Vztah chlapců a dívek středních škol olomouckého a katowického regionu k vyučovacími jednotkami tělesné výchovy. In *Telesná výchova a sport mládeže*. ISSN 0323-0449, 1997, roč. 63, č. 5, s. 41 – 43.
- GÓRNA, K. 1998. Deklarace zapojení do rekreační pohybové aktivity, vědomosti z oboru tělesné kultury a vlastní hodnocení pohybových dovedností studentů na gymnáziích. In *Tělesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 1998, roč. 8, č. 1, s. 14-18.
- GÖRNER, K., STARŠÍ, Jaroslav. 2001. *Postoje, vedomosti a názory žiakov II. stupňa ZŠ na telesnú výchovu*. Banská Bystrica: UMB, Fakulta humanitných vied, 2001, 162 s. ISBN 80-8055-565-6.
- HARTL, P. 2004. *Stručný psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004. 311 s. ISBN 80-7178-803-1.
- HERCIG, S. 2009. Telesná výchova ve školním vzdělávacím programu. In *Telesná výchova a sport mládeže*. ISSN 0323-0449, 2009, roč. 75, č. 1, s. 4 - 6.
- KATUŠČÁK, D. 1998. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. Bratislava: vydavateľstvo STIMUL, 1998. 119 s. ISBN 80-85697-82-3.
- KOSOVÁ, B., KASÁČOVÁ, B. *Základné pojmy a vzťahy v edukácii*. Banská Bystrica: PdF UMB, 2009. 161 s. ISBN 978-80-83-525-5.
- KUBÁNI, V. 2004. *Všeobecná psychológia*. Prešov: FHPV PU Prešov, 2004. 90 s. ISBN 80-8868-257-7.
- LÁSZLO, K. 2003. *Ako písať seminárne, záverečné a diplomové práce*. Banská Bystrica: PF Univerzita Mateja Bela, 2003. 52 s. ISBN 80-8055-822-1.
- LUDVIKOVÁ, M. 2010a. Attitudes of secondary school pupils to physical education and physical activity in the region of Banská Bystrica. In *Acta Universitatis Matthiae Belii : Physical education and sport*. Vol. II., No. 1. Banská Bystrica : FHV UMB, 2010a. ISSN 1338-0974. s. 77-84.
- LUDVIKOVÁ, M. 2010b. Postoje žiakov stredných škôl k telesnej výchove a pohybovým aktivitám v Banskobystrickom kraji. In *Zborník referátov z fakultnej konferencie študentskej vedeckej aktivity*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, 2010b. ISBN 978-80-8083-998-7. s. 1-9.
- LUDVIKOVÁ, M. 2010c. Postoje žiakov stredných škôl k telesnej výchove a pohybovým aktivitám v štáte Virginia v USA. In *Pohybová aktivita v živote človeka - Pohyb detí*. Zborník konferenčných recenzovaných vedeckých príspevkov. Prešov: Prešovská univerzita, 2010c. ISBN 978-80-555-0301-1. s.111-117.
- MAJERSKÝ, O. et al. 2006. Podnety na inováciu učebných osnov telesnej výchovy na základných a stredných školách. *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 2006, roč. 16, č. 2, s. 2-6.
- MESIARIK, P. 2009. *Teoretické vedomosti žiakov 9. ročníka ZŠ a úroveň ich postojov k školskej telesnej výchove a športu v intenciách vzdelávacieho štandardu*: rigorózna práca. Banská Bystrica: FHV UMB, KTVŠ, 2009. 99 s.
- MESIARIK, P. 2010. *Golf – netradičný šport v záujmovej školskej TV a športe a jeden z prostriedkov formovania pozitívnych postojov k školskej telesnej výchove a športu*: rigorózna práca. Brno: FSpS MU, 2010. 143 s.
- MESIARIK, P. 2011. Attitudes of boys sport's football classe to physical education. In *Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport*: Recenzovaný časopis vedeckých štúdií. Banská Bystrica: FHV

UMB, 2011. ISSN 1338-0974, Vol. III., No. 2, s. 49-59.

MICHAL, J. 2002. Názory, postoje a vzťah študentov UMB k telesnej výchove, športu a pohybovým aktivitám. In *Acta universitatis Matthaei Belii, Telesná výchova a šport*, vol. 4, č. 4. Banská Bystrica: UMB, 2002. ISBN 80-8055-727-6, s. 50 - 55.

MICHAL, J. – KOLLÁR, R. – KRUŽLIAK, M. 2010. Názory a postoje študentov stredných škôl k pohybovým aktivitám, telesnej a športovej výchove. In *Pohybová aktivita v živote človeka- Pohyb detí*. Zborník recenzovaných vedeckých príspevkov. Prešov: Prešovská univerzita, 2010. ISBN 978-80-555-0301-1, s. 122-129.

MIKUŠ, M., BEBČÁKOVÁ, V. et al. 2004. *Pokyny na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy na 2. stupni základných škôl*. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. 2004. 44 s.

MIKUŠ, M., BEBČÁKOVÁ, V., MODRÁK, M. 2008. K niektorým problémom realizácie nových učebných osnov v praxi. In *Telesná výchova a šport, zdravie a pohyb*. Prešov: PU v Prešove, 2008. ISBN 978-80-8045-515-6, s. 41 – 45.

NAKONEČNÝ, M. 1999. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, 1999. 287 s. ISBN 80-200-0690-7.

PALIČKA, M. 2011a. Porovnanie zmien postojov žiakov 7. ročníkov na začiatku a na konci školského roka na základnej škole v regióne Spiš. In *Acta Facultatis Humanisticae Universitatis Matthiae Belii Neosoliensis*. Banská Bystrica: FHV UMB, 2011a. ISBN 978-80-557-0235-3, s. 101 – 106.

PALIČKA, M. 2011b. Vplyv školského vzdelávacieho programu na formovanie postojov žiakov základných škôl k telesnej a športovej výchove v regióne Spiš. In *Zborník z vedeckej konferencie TU*. Zvolen: Technická univerzita, Ústav telesnej výchovy a športu, Univerzitné centrum, 2011b. ISBN 978-80-228-2279-4, roč. 2, s. 205-211.

PISTLOVÁ, Ľ – SEDLÁČEK, Ľ. 2008. Postoje študentov FTVŠ UK k pohybovým aktivitám. In *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 2008, roč. 18, č. 3-4, s. 8-12.

POLIACH, V. 2003. *Základy psychologie osobnosti*. Žilina: EDIS - vydavateľstvo Žilinskej univerzity, 2003. 74 s. ISBN 80-8070-050-8.

RÝGL, P. 2003a. Neradostný pohľad na telesnú výchovu. In *Telesná výchova a šport mládeže*. ISSN 1210-7689, 2003a, roč. 69, č. 2, s. 43-46.

RÝGL, P. 2003b. Negramotnosť v telesnej výchove. In *Telesná výchova a šport mládeže*. ISSN 1210-7689, 2003b, roč. 69, č. 3, s. 40 - 42.

SEKOT, A. 2007a. Sociologické dimenzie športu. In *Studia sportiva*, Brno: FSpS, Masarykova univerzita. ISSN 1211-9261, 2007, č. 1, s. 66-75.

SEKOT, A. 2007b. Šport ako významný faktor socializácie. In *Studia sportiva*, Brno: FSpS, Masarykova univerzita. ISSN 1211-9261, 2007b, č. 1, s. 107-114.

SIVÁK, J. et al. 2000. *Vzdelávací štandard z telesnej výchovy pre 2. stupeň základných škôl*. Bratislava: MŠ SR, 2000. 31 s.

SIVÁK, J., KRŠJAKOVÁ, S., SOKOL, P. 2001. *Metodická príručka k vzdelávaciemu štandardu z TV pre 1. stupeň ZŠ*. Bratislava: Perfekt, 2001. 37 s. ISBN 80-8046-123-6.

STARŠÍ, J. 1999. *Vedy o športe*. FHV UMB Banská Bystrica, 1999. 77 s. ISBN 80 – 8055-321 – 2.

STARŠÍ, J. – GÖRNER, K. 1995. *Vedeckovýskumná činnosť v telesnej výchove a športe*. FHV UMB Banská Bystrica, 1995. 83 s. ISBN 80 – 8055-565 – 6.

SÝKORA, F. Školská telesná výchova a šport vo Francúzsku. *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 1995, roč. 5, č. 4, s. 2-6.

SUBRAMANIAN, P. R. – SILVERMAN, S. 2007. Elektronické zdroje: Middle school students' attitudes toward physical education. In: *Teaching and Teacher Education*, vol. 23, 2007 [cit. 24.11.2010], s. 602 – 611. Dostupné na internete:

http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ShoppingCartURL&method=add&_udi=B6VD84NDDT062&_acct=C000050221&_version=1&_userid=10&_ts=1302802977&md5=a34c79175136c4eb2cc6b1d1ed56706f

STELZER, J. – ERNEST, J. M. – FENSTER, M. J. – LANGFORD, G. 2004. Elektronické zdroje: Attitudes toward physical education: a study of high school students from four countries Austria, Czech republic, England and USA. In: *College Student Journal*, jun, 2004 [cit. 03.12.2011]. Dostupné na internete:

http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_38/ai_n6124562/pg_2/?tag=content;col1

ŠIKULA, T. 1992. Názory a postoje študentov Právnickej fakulty UK na výučbu telesnej výchovy v nových podmienkach štúdia za roky 1989 - 1990 a 1990 - 1991. In *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 1992, roč. 2, č. 3, s. 8 - 12.

ŠIMONEK, J. 2010. Materiálno – technické a personálne zabezpečenie vyučovania telesnej a športovej výchovy v slovenských základných školách. In *Telesná výchova a šport*. ISSN 1335-2245, 2010, roč. 20, č. 4, s. 19-23.

ŠVEC, Š. et al. 1998. *Metodológia vied o výchove*. Bratislava: IRIS, 1998. 303 s. ISBN 80-88778-73-5.

VLADOVIČOVÁ, N. – NOVOTNÁ, N. 2005. Športové záujmy rómskych žiakov 1. stupňa základnej školy. In *Acta universitatis Matthaei Belii, Zborník vedeckovýskumných prác, č. 9*. Banská Bystrica: UMB, 2005. ISBN 80-8083-161-0, s. 173 - 179.

Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) č. 245/2008

ZICH, F., UNGR, V. 1995. Postoje české veřejnosti k tělesné výchově a sportu. In *Telesná výchova a sport mládeže*. ISSN 0323-0449, 1995, roč. 61, č. 3, s. 1-8.

Príloha – Postojový dotazník z telesnej výchovy pre žiakov 4. ročníka ZŠ

(Zdroj: Sivák, J. – Kršjaková, S. – Sokol, P. Metodická príručka k vzdelávaciemu štandardu z TV pre 1. stupeň ZŠ (2001) odporúčaný Ministerstvom školstva Slovenskej republiky).

Milý žiak, žiačka,

dostal (a) si do rúk dotazník, ktorým chceme zistiť, čo si myslíš o školskej telesnej výchove a športe. Aj Tvoje odpovede nám pomôžu urobiť také zmeny, aby tento predmet bol pre žiakov zaujímavejší a obľúbenejší.

Za Tvoju snahu, ochotu a úprimné odpovede Ti vopred ďakujeme.

Pri vyplňovaní dotazníka postupuj takto:

1. Najprv si viackrát prečítaj jednotlivé vety.
2. Po prečítaní porozmýšľaj a podčiarkni jednu z možností:
 - ak s tým, čo si prečítal (a) súhlasíš, podčiarkni **áno**,
 - ak s tým, čo si prečítal (a) nesúhlasíš, podčiarkni **nie**,
 - ak sa nevieš rozhodnúť, alebo nevieš odpovedať, podčiarkni buď **neviem**, prípadne ak to konštrukcia odpovede dovoľuje napíš buď **niekedy áno**, alebo **niekedy nie**.

Prosím vyplň!!!

Názov školy:

Ročník:

Chlapec

Dievča

1. Žiaci by mali mať telesnú výchovu každý deň.
 áno nie neviem
2. Cvičiť potrebujú žiaci, ktorí chcú byť športovcami.
 áno nie neviem
3. Cvičiť treba hlavne preto, aby sme boli zdravší.
 áno nie neviem
4. Upevniť zdravie sa dá i bez cvičenia.
 áno nie neviem
5. Telesná výchova je zbytočné unavovanie tela

	áno	nie	neviem	
6.	Cvičiť je pre žiakov rovnako dôležité, ako učiť sa čítať, písať, počítať.			
	áno	nie	neviem	
7.	Keď sa na telesnej výchove naučím nové cvičenia, mám z toho vždy veľkú radosť.			
	áno	nie	neviem	
8.	I keď som po telesnej výchove unavený (á), nevadí mi to a mám z toho príjemný pocit.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
9.	Ak na hodine telesnej výchovy nemôžem cvičiť, alebo ak nám odpadne hodina telesnej výchovy je mi to vždy veľmi ľúto.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
10.	Z cvičenia na hodinách telesnej výchovy mám skoro vždy strach.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
11.	Telesná výchova je mojím najobľúbenejším predmetom.			
	áno	nie	neviem	
12.	Na hodiny telesnej výchovy sa teším hlavne preto, lebo pri cvičení sa môžem vybehať i zasmiať bez toho, aby nás učiteľ upozorňoval, že vyrušujeme.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
13.	Veľmi rád pomáhám doma, chodím na nákupy, vynášam smeti.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
14.	Rád organizujem rôzne hry (naháňačky, schovávačky, skákanie cez gumu a iné) i pre kamarátov – kamarátky.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
15.	Svoj voľný čas najradšej využívam na bicyklovanie, na hry s loptou, na sánkovanie.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
16.	Voľný čas využívam radšej na čítanie, ale i na pozeranie televízie.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
17.	Veľmi sa teším na tie soboty a nedele, na ktoré plánujú rodičia výlet do prírody.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie
18.	Keď je zlé počasie, cvičím i doma v byte.			
	áno	nie	niekedy áno	niekedy nie